

KURUMSAL KAYNAK PLANLAMASI ALANINDA ÜRETİLEN AKADEMİK TEZ VE MAKALELERİN BİBLİYOMETRİK ANALİZ YÖNTEMİ İLE İNCELENMESİ ¹

INVESTIGATION OF ACADEMIC THESES AND ARTICLES PRODUCED IN THE FIELD OF ENTERPRISE RESOURCE PLANNING BY BIBLIOMETRIC ANALYSIS METHOD

Mustafa YANARTAŞ * *Ayşegül DUMAN* **

Araştırma Makalesi / Geliş Tarihi: 30.03.2021
Kabul Tarihi: 30.06.2021

Öz

Gelişen ve çok hızlı değişen günümüz ticaret hayatında işletmeler doğru ve hızlı kararlar almak zorundalar. Dolayısıyla işletmelerde günün teknolojisine uygun yönetim bilişim araçlarının kullanması zorunluluk haline gelmiştir. Günümüzde bu yönetim bilişim araçların başında Kurumsal Kaynak Planlama Sistemleri gelmektedir. Kurumsal Kaynak Planlama Sistemleri işletmelerde kullanılan bütünleşik bir bilgi sistemidir. 1990'lardan günümüze gelişerek gelen Kurumsal Kaynak Planlama Sistemleri üzerine değişik bir çok tez ve makale yazılmıştır. Bu çalışmada, Kurumsal Kaynak Planlama alanında 2000 ve 2020 yılları arasında yazılan tüm akademik tez ve makalelerin bibliyometrik analiz yöntemi ile sınıflandırılması amaçlanmıştır. Çalışmada öne çıkan bulgulara göre, en fazla tez ve makale 2019 yılında yayınlanmıştır. En fazla tez İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından tamamlanmıştır. En çok makale yayınlayan dergiler; Dumlupınar Sosyal Bilimler Dergisi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Süleyman Demirel İdari ve İktisadi Bilimler Fakültesi Dergisi olmuştur. Kaynaklarda en çok işlenen ve yıllara göre en çok dağılım gösteren konular, KKP Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri ve KKP Yazılımı olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kurumsal Kaynak Planlaması, Akademik Tez, Akademik Makale, Bibliyometrik Analiz

JEL Sınıflaması: L86, M15, O33

Abstract

In today's developing and rapidly changing commercial life, businesses have to make correct and fast decisions. Therefore, it has become a necessity to use management information tools suitable for today's technology in enterprises. Today, Enterprise Resource Planning Systems is one of these management information tools. Enterprise Resource Planning Systems are an integrated information system used in businesses. Many different theses and articles have been written on the Enterprise Resource Planning Systems that have been developed since the 1990s. In this study, it is aimed to classify all academic theses and articles written between 2000 and 2020 in the field of Enterprise Resource Planning by using bibliometric analysis method. According to the prominent findings of the study, the highest number of theses and articles were published in 2019. Most of these theses have been completed by Istanbul Technical University. The Magazines which published the most articles are Dumlupınar Social Sciences Journal, Accounting and Finance Journal, Süleyman Demirel Faculty of Administrative and Economic Sciences Journal. The most discussed topics in the resources, and the highest distribution over the years were the ERP Critical Success / Failure Factors and ERP Software.

Keywords: Enterprise Resource Planning, Academic Thesis, Academic Article, Bibliometric Analysis

JEL Classification: L86, M15, O33

¹ **Bibliyografik Bilgi (APA):** FESA Dergisi, 2021; 6(2) , 296-313 / DOI: 10.29106/fesa.906232

* Dr. Öğr. Üyesi, Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi, Düzce - Türkiye, E-posta: mustafayanartas@duzce.edu.tr,
ORCID:0000-0003-2063-103X,

**Yüksek Lisans Öğrencisi, Düzce Üniversitesi İşletme Fakültesi, Düzce - Türkiye, E-posta: ayseguldumann@outlook.com,
ORCID:0000-0001-9113-5944

1. Giriş

İşletmeler faaliyetlerini gerçekleştirirken çok sayıda ve sürekli veri üretilirler. Üretilen veriler kayıt altına alınır. Kayıt altına alınan veriler, işlenerek enformasyona ve/veya bilgiye dnştrlp işletme yararına kullanılırlar. Verinin işlenerek bilgiye dnştrlme sürecinin etkin ve verimli olmasına çalışan işletmeler, bu süreçte bilişim teknolojilerinden yararlanırlar. Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) yazılımları bilgiye ulaşma sürecinde işletmelerde kullanılan en kapsayıcı bilişim ürünlerinin başında gelir (Basoğlu, Daim, & Kerimoğlu, 2007, s. 73). Bilişim Teknolojileri (BT) ve İşletme Yönetimi kavramlarını ilk kez bir araya getiren KKP (Slooten & Yap, 1999, s. 225), işletme içerisindeki bilgi akışını hızlandıran (Sumner, 2013, s. 4), ihtiyaç duyulan bilginin ortak bir yapıda sunulmasını sağlayan sistemlerdir (akır & Bedük, 2013, s. 1-2). KKP aynı zamanda işletme içerisindeki tüm bilgi akışını tek bir veri tabanı üzerinden gerçekleştirerek (Davenport, 1998, s. 121-131) tüm iş süreçlerini ve verileri tümleşik bir yapıda toplayan ticari yazılımlardır (Keçek & Yıldıırım, 2013, s. 121).

İşletmeler için bu kadar elzem olan KKP, akademi dünyası için de önemli bir çalışma alanıdır. Akademisyenler tez, makale, alıştay ve diğer akademik çalışmalarla bu alandaki birikimi artırmaya, akademi ve ticari hayata katkı sağlamaya çalışmaktalar. KKP alanında yapılan çalışmaların daha verimli olabilmesi, literatürdeki tekrarların önüne geçilmesi ve potansiyel çalışma konularının saptanması için bu alanındaki akademik ürünlerin incelenmesi ve mevcut durumun ortaya konulması önem arz etmektedir (Huang & Yasuda, 2015, s. 3). Literatürü incelediğimizde bu tip çalışmaların bibliyometrik analiz yöntemi ile yapıldığını görmekteyiz.

Bibliyometrik analiz yöntemi, herhangi bir akademik alana yönelik, o alanda zamanla oluşan birikimi değerlendirme ihtiyaından doğmuştur (Ellegaard & Wallin, 2015, s. 1812). Bilgi teknolojilerindeki gelişime paralel olarak artan yayın sayıları, akademik alandaki üretim hacminin maksimizasyonunu sağlayarak veri yığınlarının oluşumuna neden olmuştur. (Ellegaard & Wallin, 2015, s. 1810). Bibliyometrik analiz yöntemi, herhangi bir alana yönelik oluşan veri yığınlarının davranış analizini, alanın tamamına veya bir kısmına belirli zaman aralıklarında bakış sağlayarak gerçekleştirir (Hood & Wilson, 2001, s. 309). Kayıtlı verilerin davranışı, alanın gelişim sürecini ortaya koyarken, geçirilen her evre hakkında detaylı bilgi çıktısı sunar ve alanın geleceğinin değerlendirilmesine ve (şakar & Cerit, 2013, s. 38) stratejik olarak yönlendirilmesine de ön ayak olur (Serenko, 2013, s. 773).

Bu alışma, Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) alanında 2000 ve 2020 yılları arasında Türkiye’de yazılan tüm akademik tez ve makalelerin bibliyometrik analiz yöntemi ile sınıflandırılmasını hedeflenmektedir. Araştırmanın veri havuzunda yer alan 141 tez ve 101 makale, analiz yöntemi çerçevesinde oluşturulan 8 adet soruya göre kategorize edilmiştir. Soruların yanıtlanması ile birlikte, KKP alanındaki akademik ürünler, birçok açıdan değerlendirilmeye çalışılacaktır. Çalışma ile ele alınan tarihler arasında KKP alanında yaşanan gelişimlerin ve mevcut durumunun ortaya konulması ile birlikte, bu alandaki gelecek araştırma konularının tespit edilmesinde de katkı sunulması hedeflenmektedir.

2. Literatür Taraması

2002 yılında Dzakın ve Sevinç “Türkiye’deki retim İşletmelerinde Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) Sisteminin Yeri” başlıklı makalesinde Türkiye’de KKP kavramını ilk kullananlardandır (Kant & Odabaş, 2019, s. 107). Bu alışma, KKP yazılımlarının üretim işletmeleri üzerindeki yerinin tespit edilmesi amacı ile 500 büyük ölçekli işletmeye yapılan anket uygulamasını konu edinmektedir (Dzakın & Sevinç, 2002). İlerleyen yıllarda ise KKP alanına yönelik yapılan çalışmalar hayli artmıştır. Türkiye’de KKP alanına yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde, mevcut akademik üretim geniş çaplı olarak ele alındığı bir literatür çalışmasına veya bu alanda bibliyometrik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu tür çalışmaların ülkemizde rneği az olsa da uluslararası literatürde bu tür çalışmaların sıklığı dikkat çekmektedir. Örneğin: Esteves ve Pastor (2001) “Enterprise Resource Planning Systems Research: An Annotated Bibliography” başlıklı alışması KKP alanına yönelik yapılan ilk bibliyografyadır. Alanın akademik olarak ilk ürünlerinin incelenmesi ve söz konusu yıllardaki mevcut durumun tespit edilmesi adına oldukça önem arz eden bir çalışmadır. Çalışma 1997 ve 2000 yılları arasında yayınlanan IS dergi makalelerini ve konferans yayınlarını ele almaktadır. Bibliyometrik analiz ve içerik analizi yöntemlerinin kullanıldığı çalışmada; ilk olarak ilgili yayınların yer aldığı veri havuzu oluşturulmuş, ardından bu havuzdaki makaleler taranarak kategorilere ayrılmıştır. Makaleler, Esteves ve Pastor (1999) KKP yaşam döngüsü sınıflandırması dikkate alınarak; KKP edinme kararı, KKP edinme, KKP uygulama, KKP kullanım ve bakım, KKP evrim ve KKP emeklilik isimli alt grupta ele alınmış. KKP yaşam döngüsü sınıflandırması dışında kalan makaleler ise dört farklı grup başlığı altında incelemeye alınmıştır. KKP yazılımlarının örgütte yarattığı kültür değişimini hedef alan makaleler “rgtsel bilgi”, KKP’ ye yönelik genel bir bakışın olduğu makaleler “araştırma konuları”, KKP’ nin organizasyonların iş modelleri üzerinde yarattığı değişimi hedef alan makaleler “iş modeli”

ve KKP yazılımının güncellenmesi yönündeki makaleler ise “KKP ürün geliştirme sorunları” grup başlıkları altında incelemeye alınmıştır. Söz konusu çalışmanın bulguları arasında, KKP yaşam döngüsü uygulama aşamasına yönelik çalışmaların fazlalığı dikkat çekmekle birlikte, diğer aşamaların ihmal edildiği kanısına varılmakta; makalelerde fazlaca işlenen diğer konuların ise kritik başarı faktörleri ve vaka çalışmaları olduğu ortaya konulmaktadır. Son olarak, yazarlar disiplinler arası KKP alanının geniş araştırma potansiyeline dikkat çekerek gelecek araştırmaların artarak devam edeceği öngörüsünde bulunmuşlardır.

Schlichter ve Kraemmergaard (2010) “A Comprehensive Literature Review of The ERP Research field Over A Decade” başlıklı çalışmalarında KKP alanında sınırlı sayıda olan literatür çalışmalarına bir yenisini eklemek hedefi ile 2000 ve 2009 yılları arasında yayınlanan 885 adet dergi makalesini incelemeye almışlardır. Çalışma, KKP araştırma alanının belirlenen zaman aralığındaki seyrini analiz etmenin yanı sıra, alanın akademik disiplinler açısından da gelişimini tespit etmeyi amaçlamıştır. Çalışmada literatür taraması metodolojisi kullanılmış; ilk olarak makalelerin yer aldığı bir veri havuzu oluşturulmuş, ardından makaleler dergi adı, yayın yılı, yazar/yazarlar, konu ve yöntem/metodoloji değişkenleri temel alınarak kategorize edilmiştir. Çalışmanın bulgularında, makalelerin konu dağılım istatistikleri %30 KKP uygulama , %20 KKP sistemi ve yönetimi, %17 KKP optimizasyonu, %14 KKP yazılımına odaklanmış şekilde ve son %19 payın ise diğer konuları içerisine alacak şekilde değer aldığı görülmektedir. Araştırmacılar, KKP araştırma alanı içerisinde uygulama safhasını konu alan çalışmalarda daha üretken olmuşlardır. Neticede ise akademide KKP’ye yönelik yapılan çalışmaların zaman içerisinde artış gösterdiği, paralelinde alanın gelişim göstererek belirli bir olgunluğa ulaştığı sonucuna varılmıştır.

Huang ve Yasuda (2015) “Comprehensive Review Of Literature Survey Articles On ERP” başlıklı çalışmalarında KKP araştırma alanına yönelik olarak üretilmiş 86 adet literatür taramasını incelemeye alarak; KKP’ ye yönelik ilk kapsamlı literatür analizi çalışmasına girişmişlerdir. Çalışma KKP araştırma alanındaki mevcut boşlukların tespiti ile araştırmacılara gelecek çalışmalarında fikir vermekle birlikte mevcut literatür çalışmalarının da geliştirilmesini amaç edinmektedir. Söz konusu tüm makalelerdeki bulgular ve bakış açılarını birleştirmek ve sentezlemek için tümevarım yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın ana gövdesini oluşturan 86 makale, kendi içerisinde üç ana grup ve beş alt gruba ayrılmıştır. Ana gruplar; genel, çeşitli ve özel olarak isimlendirilmiş; beş alt grup ise özel ana grup başlığı altında kritik başarı faktörleri, KOBİ, KKP tipi, saha yaklaşımı ve çalışma teması değişkenleri olarak listelenmiştir.

Genel ana grup altında 14 literatür çalışması incelemeye alınmıştır. Bu grupta öne çıkan konular daha çok KOBİ’ler, kritik başarı faktörleri ve KKP alanı ile ilgili olmuştur. KKP alanına yönelik çalışmaların 1999’lu yıllarda yükselişe geçtiği ve 2005’ten sonra da düşüş yaşadığı ifade edilmiş. 1996 ve 2013 yılları arasında KKP alanına yönelik en çok dikkat çeken yıllar 2000 ve 2004 yılları arasında olmuştur.

Çeşitli ana grup altında 10 makale analiz edilmiştir. Grubun bu şekilde adlandırılması bu grup başlığı altında incelenen makalelerin herhangi bir yöntem içermediği ve gelişmiş ülkelerdeki araştırmacılar tarafından üretilmeleri olmuştur.

Özel ana grup başlığı altındaki 62 adet makale, direkt olarak tek bir konuyu hedef aldığı için alt gruplar halinde incelemeye alınmıştır. 24 makale çalışma temaları, 22 makale kritik başarı faktörleri, 9 makale KOBİ ve 3 makale saha yaklaşımı alt grupları altında yer almıştır.

Yazarlara göre KKP araştırma alanına yönelik çalışmalar 2000’ler den sonra yükselişe geçmiş, KOBİ’lere yönelik araştırmalar sürekli olarak artmış ve KKP yazılımı tedarikçileri KOBİ’ler için daha çok ürün ortaya koymuşlardır. KKP alanındaki yayınların 2010 -2012 yılları arasında hızlı artış göstermesinin nedeni, KKP’ nin KOBİ’ler de faaliyete geçmesi olarak ifade edilmiştir. Akademide de en çok çalışılan konular; kritik başarı faktörleri ve KKP uygulama aşaması olmuş; KKP uygulama sonrası aşamasına yönelik çalışmaların ise yetersiz olduğu ifade edilmiştir. Son zamanlarda ortaya çıkan konuların ise KKP türü ve saha yaklaşımı araştırma alanlarının olduğu çalışmanın sonuçları arasında yer almıştır. Yazarlar, incelemeye alınan tüm makalelerin, gelişmiş ülke araştırmacıları tarafından ortaya koyulduğunu ve KKP araştırma alanının gelişim göstermesi için bu coğrafi alanın genişlemesinin elzem olduğunu vurgulamışlardır.

Ali ve Miller (2017) “ERP System Implementation In Large Enterprises – A Systematic Literature Review” başlıklı çalışmada KKP uygulamalarının teorik ve pratik seyrini tek bir kaynak altında birleştirmek ve KKP uygulamaları alanındaki boşluğu tespit etmeyi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, KKP yaşam döngüsünü ele alan 215 araştırma makalesi incelemeye alınarak; KKP uygulamalarının daha iyi anlaşılabilmesi ve başarı oranlarının artırılması için olası kritik başarı faktörlerinin tespiti yapılmıştır. Çalışmada sistematik literatür taraması ve içerik analizi metodolojileri kullanılmış; ilk aşamada “MRP”, “ERP” ve “Enterprise Resource Planning” anahtar kelimeleri elektronik veri tabanlarında aratılarak istenen kriterde elde edilen verilerle, KKP

uygulamaları ile ilgili makale havuzu oluşturulmuştur. Son aşamada ise makale havuzu, Esteves ve Bohórquez (2007) sınıflandırması baz alınarak; KKP uygulama öncesi, KKP uygulama ve KKP uygulama sonrası olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Çalışma neticesinde KKP uygulamalarının başarı oranlarının %66-70 oranında olduğu tespit edilmiş. Uygulamada ideal başarı oranının yakalanması için üst yönetimin desteği, profesyonel proje ekibi ve KKP uygulama esnasında iyi iletişim faktörleri kritik başarı faktörleri olarak sıralanmıştır. Yürütölen araştırma sonucunda KKP uygulama öncesi ve uygulama sonrası aşamaları ile ilgili yapılan çalışmaların yetersiz olduğu, KKP uygulama öncesine yönelik çalışmaların artırılmasının KKP projelerinin geleceği bakımından son derece şekillendirici olacağı ifade edilmiştir.

Uluslararası literatürde yer alan bu çalışmalar, KKP alanını ele alan yüzlerce yayını bibliyometrik açıdan incelemeye alarak, söz konusu literatüre geniş bir bakış açısı sağlamışlardır. Literatür taramamızda 1997 ve 2017 yılları arasındaki zaman dilimi göz önüne alındığında, alana yönelik ciddi bir birikimin olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmaların genel bulguları arasında en çok çalışılan konuların “KKP uygulama aşaması” ve “kritik başarı-başarısızlık faktörleri” konuları yer almıştır. Yine bulgulara göre, KKP alanına yönelik yayın performansının her geçen yıl arttığı söylenebilmektedir.

3. Amaç, Yöntem Ve Kısıtlar

3.1 Çalışmanın Amacı

Bu araştırmada, Kurumsal Kaynak Planlama (KKP) alanında 2000 ve 2020 (Mayıs) tarihleri arasında Türkiye Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi ve Dergi Park elektronik veri tabanlarında yer alan tüm akademik tez ve makalelerin bibliyometrik analiz yöntemi ile sınıflandırılması amacı güdülmektedir. Bu amaç doğrultusunda yanıtı aranan sorular aşağıda yer almaktadır:

- 1- Tezlerin üniversitelere göre dağılım istatistikleri nelerdir?
- 2- Tezlerin yayın yılına göre dağılım istatistikleri nelerdir?
- 3- KKP alanında yazılan tezlerin konu gruplarına göre dağılım düzeyi nedir?
- 4- KKP alanında yazılan tezlerin konu gruplarının yıllara göre dağılım düzeyi nedir?
- 5- Makalelerin dergilere göre dağılım istatistikleri nelerdir?
- 6- Makalelerin yayın yılına göre dağılım istatistikleri nelerdir?
- 7- KKP alanında yazılan makalelerin konu gruplarına göre dağılım düzeyi nedir?
- 8- KKP alanında yazılan makalelerin konu gruplarının yıllara göre dağılım düzeyi nedir?

3.2 Çalışmanın Yöntemi

Çalışma kapsamında yer alan 141 akademik tez ve 101 akademik makale, belirli bir disiplinin literatürünün gelişimine ve dağılım göstergelerine odaklanan bibliyometrik analiz yöntemi ile ele alınmıştır. Akademik kaynaklar yayımlandıkları üniversite, yayımlandıkları dergi, yayın yılı ve konu parametreleri dikkate alınarak, bibliyometrik analiz yönteminin bir türü olan “betimsel bibliyometri” çeşidi kullanılarak incelemeye alınmıştır (Yılmaz, 2019, s. 43-49). Çalışma beş temel aşamadan oluşmaktadır.

Birinci Aşama: İlk olarak araştırmanın kalbini oluşturan “Kurumsal Kaynak Planlama” anahtar kelimesi, Türkiye Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi ve Dergi Park elektronik veri tabanlarında yer alan çalışmaların “başlık”, “özet” ve “anahtar kelime” bölümlerinde aratılmıştır.

İkinci Aşama: İstenen kriterleri sağlayan 120 yüksek lisans tezi, 21 doktora tezi ve 101 makale bilgisayar üzerinde bir dosyaya indirilerek, araştırmanın veri havuzu oluşturulmuştur.

Üçüncü Aşama: Veri havuzunun oluşturulmasının ardından, veri havuzunda yer alan tüm akademik kaynaklar “Microsoft Excel 2016” programına aktarılmıştır. Kaynakların programa aktarılması esnasında her iki tür (tez/makale) için ayrı tablo oluşturulmuştur. Tezler için oluşturulan tabloya tezin başlığı, özeti, anahtar kelime bölümü, yazarı/yazarları, türü (yüksek lisans/doktora), yayınlama yılı, grup başlığı ve yayımlandıkları üniversite bilgileri kaydedilmiştir. Makaleler için oluşturulan tabloya ise makale başlığı, özeti, anahtar kelime bölümü, yazarı/yazarları, yayınlama yılı, grup başlığı ve yayımlandıkları dergi bilgileri kaydedilmiştir.

Dördüncü Aşama: Veri havuzundaki akademik kaynakların bir diğer sınıflandırması ise konularına göre yapılmıştır. Toplam 242 kaynağın her birinin başlık, özet ve anahtar kelime bölümleri okunarak konularına karar verilmiş, ardından her iki tür için konu grupları oluşturulmuştur. Söz konusu konu gruplarının oluşturulması için

uluslararası literatürde yer alan Schlichter ve Kraemmergaard (2010), Huang ve Yasuda (2015), Suljic ve Osmanbegovic (2017), Moon (2007), Esteves ve Pastor (2001), Esteves ve Bohórquez (2007) literatür taramaları ve bibliyometrik çalışmalardan yararlanılmıştır. Çalışmadaki her iki kaynak türü için ortak 9 grup başlığı ve makaleler için ekstra 3 grup başlığı oluşturulmuştur.

Beşinci Aşama: Akademik kaynakların tümü kullanılan analiz yöntemi doğrultusunda kategorize edildikten sonra, çalışma amacı doğrultusunda oluşturulan 8 adet sorunun cevaplanabilmesi için her iki kaynağın (tez, makale) Microsoft Excel 2016’da oluşturulan ana tablolarından gereken veriler çekilerek yanıtları içeren grafik ve tablolar oluşturulmuştur.

3.3 Çalışmanın Kısıtları

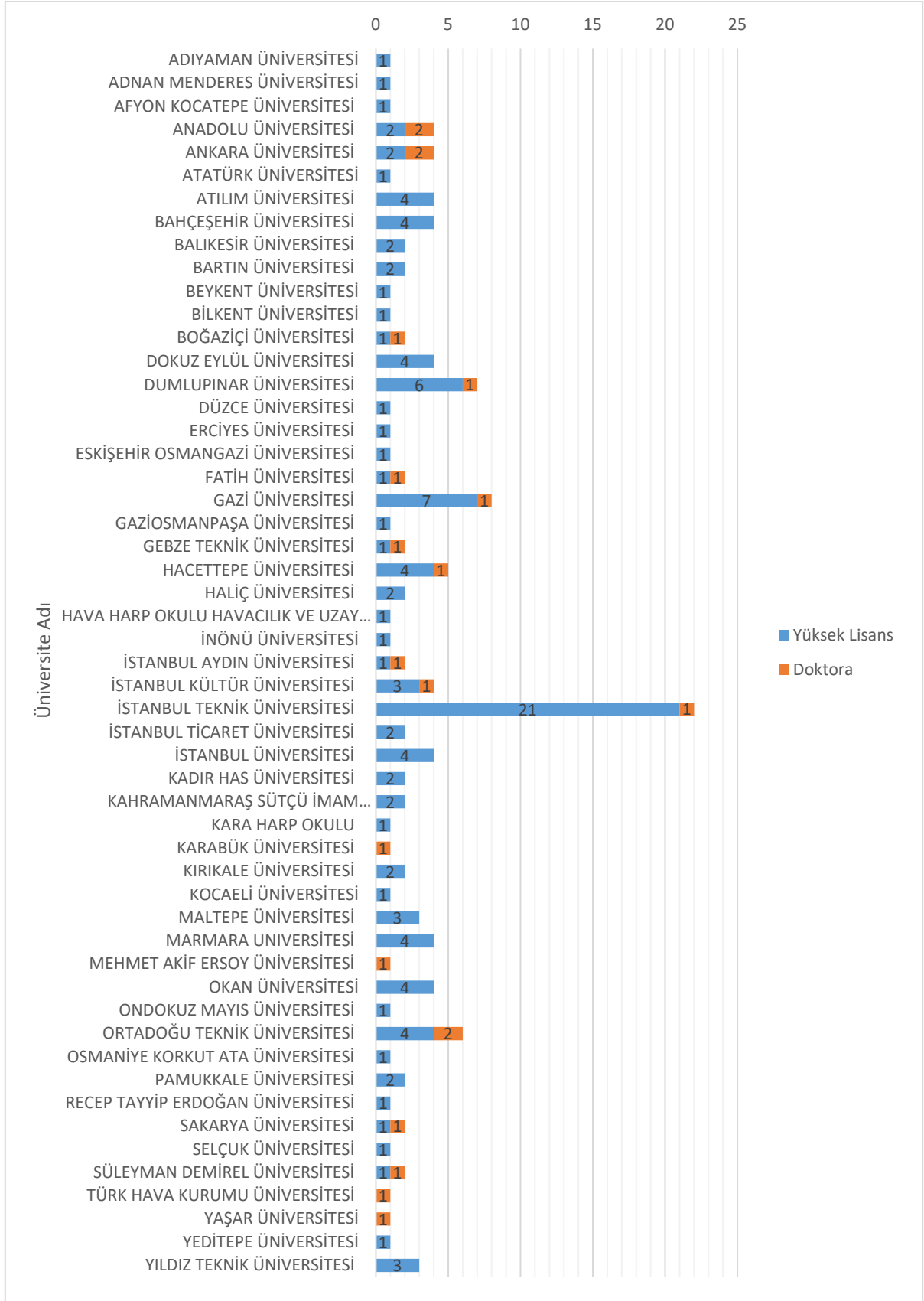
Bu çalışmanın ilk kısıtı, kaynakların (tez ve makale) Türkiye Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi elektronik veri tabanı ve Dergi Park elektronik veri tabanı olmak üzere sadece 2 veri tabanının kullanılmış olmasıdır. Bir diğer kısıtı ise, söz konusu veri tabanlarında yalnızca “Kurumsal Kaynak Planlama” anahtar kelimesinin aranması olmuştur. KKP alanını temsilen tek bir anahtar kelimenin seçilmesi alana direkt bir bakış sağlamakla birlikte, KKP alanı çerçevesindeki diğer disiplinlerle araya bir set çekme görevi görmüştür. Seçilen anahtar kelimenin, kaynakların yalnızca “başlık”, “özet” ve “anahtar kelime” bölümlerinde aranması son kısıtı oluşturmaktadır.

4. Bulguların Analizi

4.1 Tez Dağılımları

Şekil 1’de yer alan tüm istatistikler incelendiğinde araştırma çerçevesinde oluşturulan Soru 1 “Tezlerin üniversitelere göre dağılım istatistikleri nelerdir?” yanıtlanmış olacaktır.

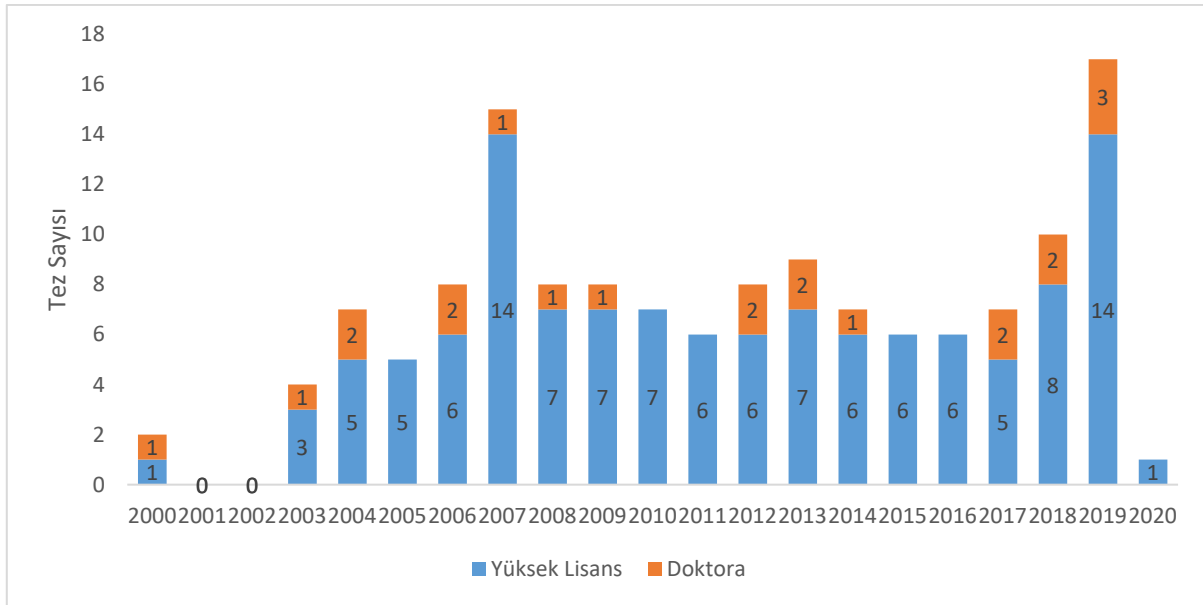
Şekil 1: Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılım İstatistikleri



2000 ve 2020 (Mayıs ayı itibariyle) tarihleri arasında KKP alanına yönelik 141 tez tamamlanmıştır. Tezlerin yayıncılığını toplam 53 farklı üniversite üstlenmekle birlikte, büyük çoğunluğu 4 üniversite tarafından tamamlanmıştır. Şekil 1’de görüldüğü üzere, 21 adet yüksek lisans ve 1 adet doktora tezi olmak üzere; toplam 22 adet tez sayısı ile öne çıkan İstanbul Teknik Üniversitesi, KKP alanına yönelik en çok tez tamamlayan üniversite olmuştur. İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından yayınlanan tezler incelemeye alındığında, tezlerin büyük çoğunluğunun Endüstri Mühendisliği Ana Bilim Dalı tarafından yazıldığı görülmüştür. Ülkemizde ilk Endüstri mühendisliği bölümü 1969 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi tarafından kurulmuştur (İstanbul Teknik Üniversitesi, 2020). Dolayısıyla İstanbul Teknik Üniversitesi’nin tamamladığı tez sayısının diğer üniversitelere göre hayli fazla olması tesadüfi bir durum olmamıştır. Tez sayısı dağılımının da ikinci sıradaki üniversite ise 7’si yüksek lisans ve 1’i doktora olmak üzere toplam 8 adet tez sayısı ile Gazi üniversitesi olmuştur. Üçüncü sırada yer alan üniversite 6’sı yüksek lisans ve 1’i doktora olmak üzere 7 adet tez sayısı ile Dumlupınar Üniversitesi olmuştur. Dördüncü sırada ise 4’ü yüksek lisans ve 2’si doktora tezi ile toplam 6 adet tez sayısı ile Orta Doğu Teknik Üniversitesi yer almaktadır.

Şekil 2’deki bulgular incelendiğinde Soru 2 “Tezlerin yayın yılına göre dağılım istatistikleri nelerdir?” yanıtlanmış olacaktır.

Şekil 2: Tezlerin Yayın Yılına Göre Dağılım İstatistikleri



Şekil 2’de yer alan istatistikler incelendiğinde; KKP alanına yönelik tamamlanan tez sayısının yıllara göre dağılımı 7,05 aritmetik ortalama ile kısmen düzenli bir dağılım göstermektedir. Tamamlanan tez sayısı açısından 2001 ve 2002 en verimsiz yıllar olurken, en üretken yıl 2019 yılı olmuştur. 2007 yılı 15 adet tez sayısı ile üretkenlikte ikinci sırada yer alırken, 2018 yılı ise 10 adet tez sayısı ile üçüncü sırada yer almıştır. 2007 yılında yaşanan artış, araştırma kapsamında detaylı olarak incelendiğinde, tamamlanan tezlerin konusunun büyük çoğunluğunun KOBİ’ler olduğu tespit edilmiştir. KKP yazılımının bu tarihlerde KOBİ’lerde kullanıma başlamasının direkt olarak akademiye yansıdığı söylenebilmektedir. Bunlarla birlikte, Şekil 2 incelendiğinde yüksek lisans tez sayısının (121) doktora tez sayısından (20) belirgin bir şekilde yüksek olduğu görülmektedir. Araştırma veri havuzunun 2020 Mayıs ayı itibariyle sınırlı olması, 2020 yılı kaynak sayısına yönelik yorum yapılamamasına neden olmakla birlikte, akademinin KKP alanına gösterdiği ilgi göz önüne alındığında son iki yıldaki artış 2020 yılına da yansımaktadır.

4.1.1 Kaynak Grup Başlıkları

Çalışma kapsamında incelenen tezler ve makaleler “KKP Yazılım Seçimi”, “KKP Yazılım Uyarlaması”, “KKP Yazılımı”, “KKP Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri”, “KKP’ de Odaklanılmış Modüler Çalışmalar”, “KKP’de Odaklanılmış İşlev”, “KKP ve Karar Destek/Karar Verme”, “Tedarik Zinciri Yönetimi İçin KKP”, ve “KKP ve ISO 9001: Kalite Standardı” olmak üzere toplam 9 ortak grup başlığını altında kategorize edilmiştir.

Buna ek olarak makaleler de konu ve kapsam bakımından çeşitlilik görülmüş, “KKP Yazılımı Uyarlama Sonrası”, “KKP Yazılımı ve Yapay Zekâ”, “KKP Yazılımı ve İş Zekâsı” konuları ile artı 3 grup başlığı ile farklılık görülmüştür.

KKP Yazılımı Seçimi

Bu başlık altında sınıflandırılan kaynaklar (tez, makale), günümüz rekabet ortamında işletmelerin hayatta kalmaları için elzem olan KKP yazılım seçimini konu edinmektedir. KKP yazılımlarının günümüzde yüzlerce sayıya ulaşarak pazardaki rekabetin artması, işletmelerin yazılım seçim sürecini çok kriterli bir yapıya zorlamıştır (Keçek & Yıldırım, 2010, s. 194). KKP yazılım projelerin oldukça maliyetli oluşu, yazılım seçimini kritik bir noktaya taşıırken, en iyi KKP yazılım seçim stratejisinin oluşturulmasını da zorunlu kılmıştır (Erkayman, Khorshidi, & Usanmaz, 2018, s. 808). KKP yazılım seçiminde doğru bir karara varılması işletme beklentilerini üst seviyeye taşıırken (Basar & Arslan, 2017, s. 1069), mevcut operasyonel süreçlerin de en verimli şekilde yürütülmesini sağlar (Özdemir & Keçeci, 2017, s. 47). KKP yazılım seçimini konu alan kaynaklar, tüm bunları içermekle birlikte; en iyi yazılım seçiminde Analitik Hiyerarşi Süreci (AHP), En Uygun Uzlaşık Çözüm (VIKOR), Bulanık Topsis, Bulanık Dematel gibi kullanılan çokça tekniği de bu grup başlığı altında ele almaktadır. Ayrıca SAP, Oracle ve Microsoft gibi tedarikçi firmaların KKP yazılımlarının incelenmeleri ve birbirleriyle karşılaştırılmaları da bu grup kapsamındadır.

KKP Yazılım Uyarlaması

Bu grup başlığı Esteves ve Bohórquez (2007) KKP Yaşam Döngüsü sınıflandırması temel alınarak oluşturulmuştur. KKP yaşam döngüsü uygulama öncesi, uyarlama ve uyarlama sonrası olmak üzere üç aşamalı bir döngüden oluşur. Uyarlama öncesi aşama; KKP yazılım seçim aşaması olarak da isimlendirilebilir ve gelecek aşamalar için son derece şekillendiricidir (Ali & Miller, 2017, s. 67). Yazılım seçiminin ardından geçilen uyarlama safhası; işletmenin mevcut iş süreçleri ve altyapısının yazılım standartlarına uygun hale getirilmesini kapsar (Bolatan, 2019, s. 104). KKP yazılımları Türkiye’de 1993-1994 yıllarında büyük ölçekli birkaç işletmede uyarlanmaya başlanmış ve bir süre sonra KOBİ’lerde de kullanımı yaygınlaşmıştır. Bu tip yazılımlarının işletmelerde kabul görmesinin önemli nedenleri arasında; başarılı KKP uyarlama örnekleri yer alırken, akademinin de bu yönde üretimleri işletmeler tarafından dikkat çekmiştir (Atasever, 2011, s. 55). Bu grup başlığı altında KKP yazılım uyarlama konusunu ele alan kaynaklar (tez, makale) incelemeye alınmıştır. Bu grup başlığı son derece geniş bir açılıma sahip; yeni sisteme geçiş yaklaşımları (doğrudan geçiş, paralel geçiş, safhalı geçiş, pilot geçiş), farklı uyarlama stratejileri, KKP yazılımının farklı sektörlerdeki uyarlamalarını (otomotiv, tekstil, inşaat gibi), örnek uyarlama vakaları ve KKP yazılım uygulamalarının işletmelere olan kazanımlarını konu almaktadır.

KKP Yazılımı

Araştırmadaki en kapsayıcı grup başlığı olan “KKP Yazılımı” araştırmacılar tarafından değinilen geniş bir konu yelpazesine sahiptir. KKP disiplininin kavramsal niteliği, KKP’ nin ne olduğu ve ne olmadığı ele alınır. Ayrıca 1960’lı yıllarda “Yeniden Sipariş Noktası Sistemleri” ile başlayarak, 1990’lı yılların sonlarında KKP’ ye evrimine kadar olan tarihsel süreçte kaynaklarda (tez, makale) sıkça işlenir. Bu grup başlığı altında listelenen bir diğer konu ise KKP yazılımının işletme kattığı değerdir. Bununla birlikte yazılımsal açıdan konulara biraz daha derinlik kazandırılmış; SAP, Oracle, Microsoft gibi KKP yazılım tedarikçilerinin ürünleri de yapısı, işlevleri ve avantajları konuları ile bu grup başlığı altında yer almıştır.

KKP Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri

“KKP Başarı/Başarısızlık Faktörleri” isimli grup başlığı, gerek uluslararası literatür de gerekse de ulusal akademi tarafından büyük ilgi gören ve en çok çalışılan konulardandır (Huang & Yasuda, 2015, s. 15) (Esteves & Pastor, 2001, s. 21). Kritik başarı/başarısızlık faktörleri konusuna yönelik ilk akademik çalışmalar ise 1990’lı yılların ortalarında ortaya konulmaya başlanmıştır (Basoğlu, Daim, & Kerimoğlu, 2007, s. 74). KKP alanının çok dallı bir içerik yapısı olduğu düşünüldüğünde, işletmeler için en kilit konulardan bir tanesi yine kritik başarı/başarısızlık faktörleridir. Öyle ki bu konu KKP yazılım uyarlamalarının şuan ki performansının itici gücü olarak kabul edilirken, gelecekteki durumu için de son derece iyi yönetilmesi gereken bir konu başlığı olarak kabul edilmektedir (Ali & Miller, 2017, s. 673). KKP alanına yönelik birçok araştırma, KKP yazılımının en iyi hangi koşullarda uygulanabileceğine (Bayraktar & Efe, 2006, s. 95) ve işletmelerin temel sorunlarına odaklanır. Tüm bunlar ile birlikte bu grup başlığı altında incelemeye alınan kaynaklarda (tez, makale), çok sayıda sektördeki (otelcilik, sanayi, tersane, tekstil, kamu kuruluşları gibi) KKP uyarlamalarındaki kritik başarı/başarısızlık faktörlerine odaklanılmış fakat bu faktörlerin ilgili sektörle değil tüm sektörlerdeki işletmelerin genel sorunları ve çözümleri olduğu kabul edilmiştir.

KKP’de Odaklanılmış Modüler Çalışmalar

KKP yazılımları işletmelerin parçalı şekilde olan tüm birimlerini çevreleyen bütünleşik sistemdir. Bu ortak yapı, birbirlerinden bağımsız şekilde olan fonksiyonları tek bir merkezde birleştirir ve bu sayede verinin çoklu fonksiyon karşısında tek bir anlam ifade etmesini sağlar (Sumner, 2013, s. 3). Bu grup başlığı altında yer alan kaynaklar (tez, makale), KKP yazılımlarının modüler yapısının işlendiği ve çoğunlukla da bu yapının tek bir modülüne (stok, muhasebe, insan kaynakları gibi) odaklanıldığı çalışmalardır.

KKP’de Odaklanılmış İşlev

Bu grup başlığı altında yer alan kaynaklar, KKP yazılımının uyarlandığı işletmelerde daha çok hangi işlevinin kullanıldığı üzerinde durulduğunu göstermektedir. Başlıca olarak; KKP’nin bilgi sistemleri üzerindeki etkisi, KKP’nin işletme faaliyetleri ile ilişkisi (örneğin: üretim faaliyetleri), muhasebe ve stok hilelerinin önlenmesinde KKP’nin gerekliliği, KKP’nin iş süreçlerine etkisi, KKP ve yalın üretim, yalın düşünce ilişkisi ve çoğunlukla da talep tahmininde KKP işlevi üzerine çalışmalar yer almaktadır.

KKP ve Karar Destek/Karar Verme

İşletmeler içerisinde buldukları rekabet ortamında faaliyetlerini gerçekleştirmek için ihtiyaç duydukları bilgiye zamanında ve en düşük maliyetle ulaşabilmek için güçlü bir karar mekanizmasına ihtiyaç duyarlar (Polat, 2013). KKP yazılımları ise gelişmiş raporlama teknikleri ile gerekli olan karar verme süreçlerinde yöneticilere kolaylık sağlarlar (Çetinoğlu, Kurnaz, & Şen, 2011, s. 141). Bu grup başlığı altında yer alan kaynaklar (tez, makale); KKP yazılımlarının işletmelerdeki yönetsel karar verme süreçlerine etkisini, maliyetlerin azaltılması, işletme performansını artırılması ve yöneticilere karar verme noktasında sağladığı kolaylıkları hedef almaktadır.

Tedarik Zinciri Yönetimi İçin KKP

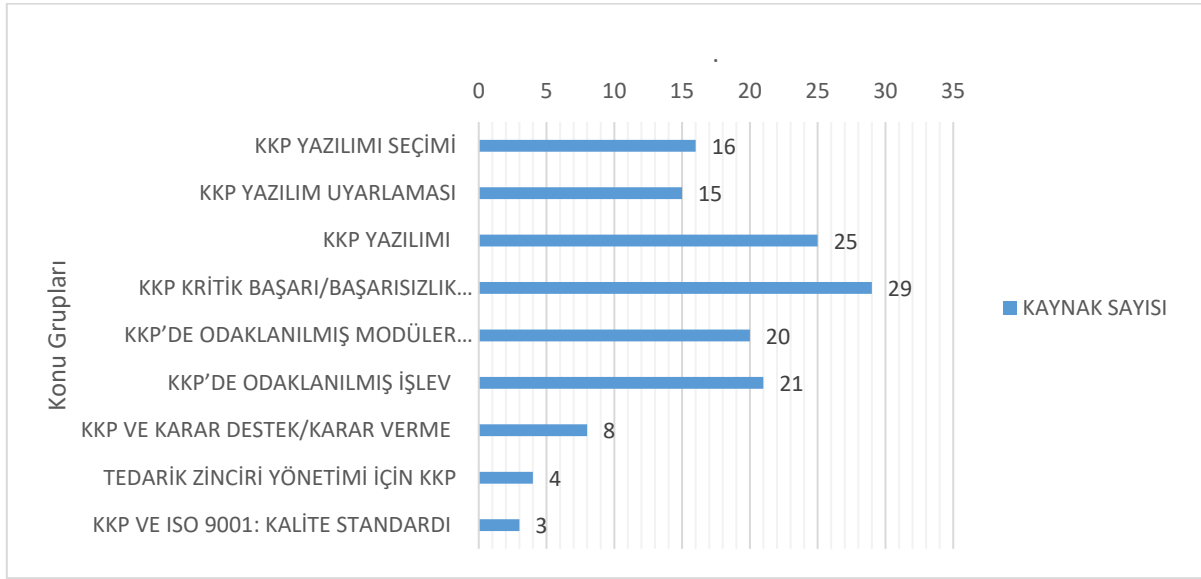
Tedarik Zinciri Yönetimi (TZY), İşletmenin iç proseslerini tedarikçiler, dağıtıcılar ve müşteriler ile entegre ederek; ürünleri, hizmetleri ve bilgiyi tedarikçisinden, son kullanıcılara aktaran entegrasyon biçimidir (Özdemir & Doğan, 2010, s. 20). Bu grup başlığı kapsamında yer alan kaynaklarda (tez, makale), TZY’ de KKP yazılımının etkinliği ve KKP yazılımlarının uyarlanmasında meydana gelen sorunların TZY’ de yarattığı zorluklar incelenmektedir.

KKP ve ISO 9001: Kalite Standardı

ISO 9001 kalite standardı, işletme kaynaklarını optimum şekilde yönetmeyi ve organizasyonel yapıyı geliştirmek için oluşturulan politika ve prosedürleri ifade eder. Standart, daha çok değer yaratan ürün/hizmet üretmeyi ve müşteri memnuniyetini amaçlar (Kayhan, 2006). Bu grup başlığı altında ISO 9001 kalite standardı, kalite yönetim sistemlerinin KKP yazılımına etkisi, Kalite 4.0 kavramı ve KKP yazılımına sahip olan işletmelerin kalite seviyesinin ölçülmesi konuları yer almaktadır.

Çalışmada incelemeye alınan 141 tez, toplam 9 grup başlığı altında sınıflandırılmıştır. Şekil 3’te yer alan dağılım incelendiğinde, Soru 3 “KKP alanında yazılan tezlerin konu gruplarına göre dağılım düzeyi nedir?” yanıtlanmış olacaktır.

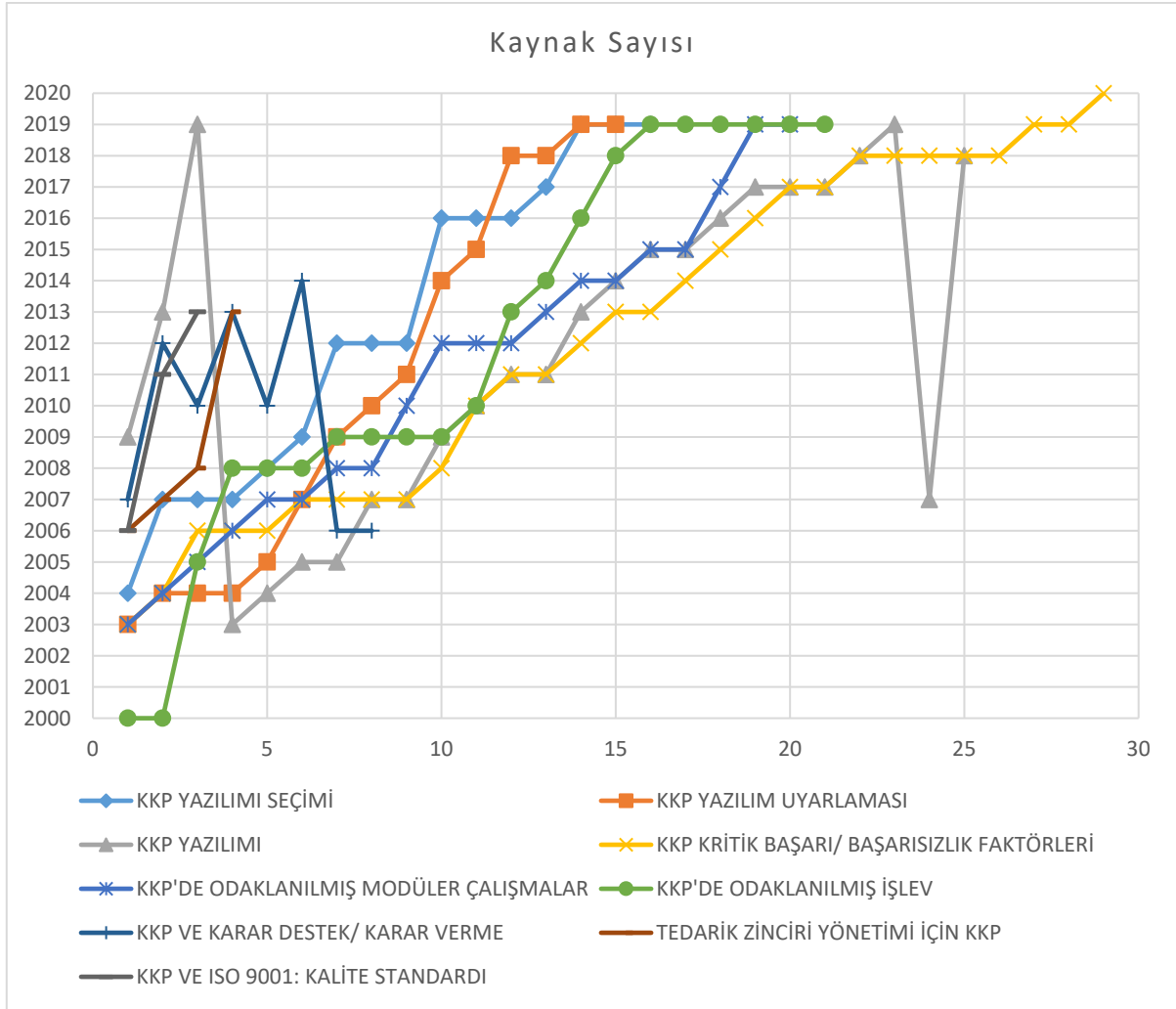
Şekil 3: Tezlerin Konu Gruplarına Göre Dağılım Düzeyleri



KKP alanında tamamlanan 141 tezin konu grupları dağılımını gösteren Şekil 3'e bakıldığında, "Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri" konusunun 29 tez sayısı ile en çok işlenilen konu olduğu görülmektedir. Ardından ikinci sırayı 25 adet tez sayısı ile "KKP Yazılımı" konusu takip ederken, üçüncü sırada 21 adet tez ile "KKP'de Odaklanılmış İşlev" konusu yer almıştır. Tüm konu başlıklarına bakıldığında; diğerlerine göre, tezlerde daha az konu edinilen "Tedarik Zinciri Yönetimi İçin KKP" ve "KKP ve ISO 9001: Kalite Standardı" konuları olmuştur.

Tezlerin konu gruplarının yıllara göre dağılım düzeyleri Şekil 4'te gösterilmektedir. Şekil 4'teki sonuçlar incelendiğinde Soru 4 "KKP alanında yazılan tezlerin konu gruplarının yıllara göre dağılımı düzeyi nedir?" yanıtlanmış olacaktır.

Şekil 4:Tez Konu Gruplarının Yıllara Göre Dağılım Düzeyleri

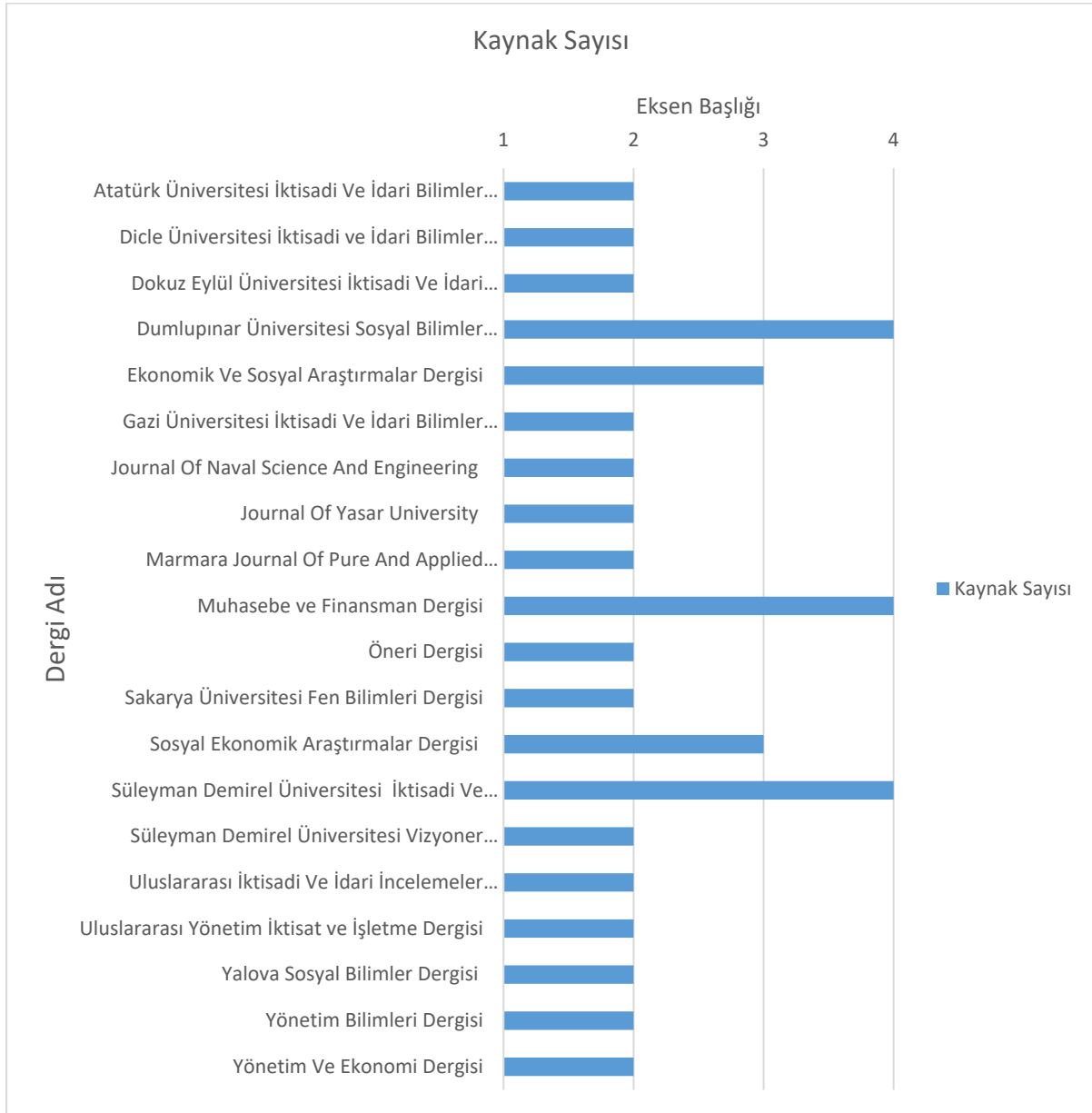


Araştırmanın zaman aralığı dikkate alınarak Şekil 4'teki dağılıma bakıldığında; 20 yıl içerisinde neredeyse her yıl işlenerek, yıllara göre en çok dağılım gösteren konu “KKP Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri” olmuştur. En çok dağılım gösteren ikinci konu “KKP'de Odaklanılmış Modüler Çalışmalar” olurken, üçüncü sırada “KKP Yazılımı” konusu yer almıştır. Tamamlanan tez konularının yıllar içerisindeki çeşitliliğine bakıldığında; 2007 ve 2013 yılları 8 farklı konu başlığını içinde barındırarak, en geniş konu yelpazesine sahip yıllar olmuşlardır. 2006 ve 2019 yıllarındaki tezlerde 6 farklı konu işlenmiş, diğer yılların genel dağılımı ise 4-5 konu aralığında değişkenlik göstermiştir. 2000 ve 2003 yılları konu dağılımının ve çeşitliliğinin en az olduğu yıllar olmuşlardır.

4.2 Makale Dağılımları

Araştırma kapsamında incelemeye alınan 101 adet akademik makale, toplam 73 adet dergi üzerinde dağılım göstermiştir. Tüm dergilerin sıralandığı bir liste/şekil epey uzun olacağından, 2'den fazla makale yayınlayan dergi istatistikleri verilmiştir. Şekil 5'te yer alan istatistiklerin tümü incelendiğinde, Soru 5 “Makalelerin dergilere göre dağılım istatistikleri nelerdir?” cevaplanmış olacaktır.

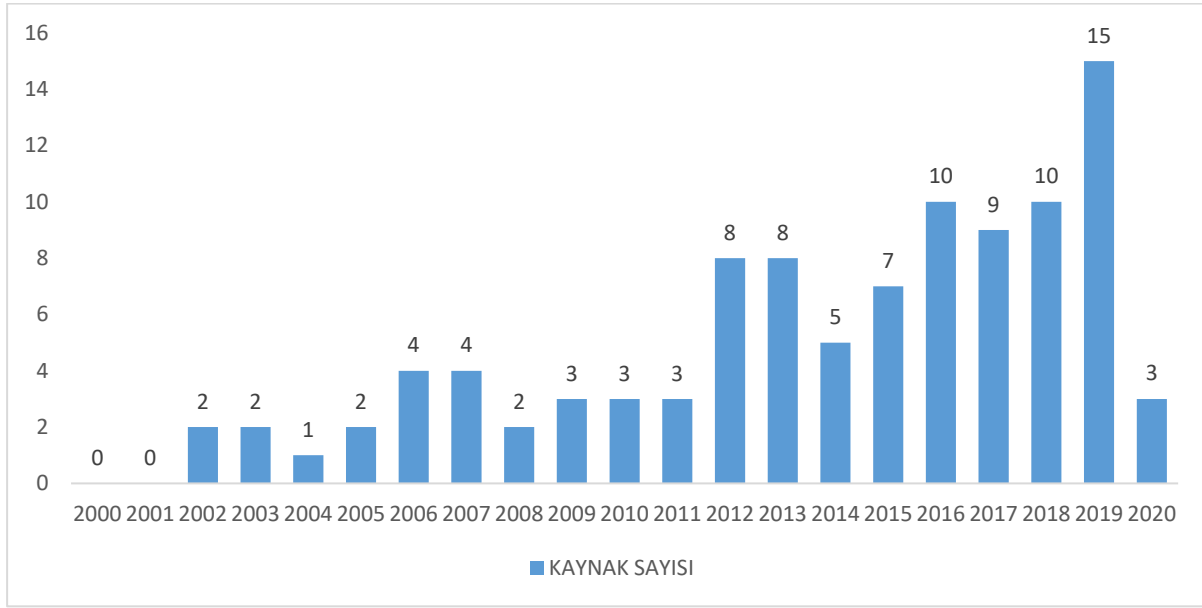
Şekil 5: Makalelerin Dergilere Göre Dağılım İstatistikleri



Şekil 5 incelendiğinde; KKP alanında son 20 yılda en fazla makale yayınlayan dergiler, 4 adet makale sayısı ile Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi olmuştur. 3'er makale sayısına sahip Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi ile Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi ikinci sırada yer alırken, şekilde gösterilemeyen diğeri 49 dergi 1'er adet makale yayınlamışlardır.

Araştırma da 101 adet akademik makale incelemeye alınmıştır. Şekil 6 incelendiğinde; Soru 6 “Makalelerin yayın yılına göre dağılım istatistikleri nelerdir?” yanıtlanmış olacaktır.

Şekil 6: Makalelerin Yayın Yılına Göre Dağılım İstatistikleri



Şekil 6’da yer alan makalelerin yayın yıllarına bakıldığında, dağılımın son derece düzensiz olduğu görülmektedir. Akademik KKP alanına gösterdiği ilgi 2000’li yılların başlangıcında hayli az olsa da, 2012 yılı itibariyle daha verimli bir tablo görülmektedir. Bu doğrultuda akademide en verimsiz yıllar 2000 ve 2001 yılları olurken, 15 adet makale sayısı ile 2019 yılı en verimli/üretken yıl olmuştur. 2020 yılına yönelik değerlendirme araştırmanın kısıtlaması gereği eksik kalsa da, son 8 yıldaki artış incelendiğinde gelecek yıllarda KKP alanındaki yayın sayısının artacağı öngörülmektedir.

Çalışma kapsamındaki makaleler, 12 grup başlığı altında sınıflandırılmıştır.

KKP Yazılımı Uyarılama Sonrası

Bu grup başlığı altında KKP yaşam döngüsünün son safhası olan “uyarılama sonrası” konusunu işleyen makaleler incelemeye alınmıştır. KKP yazılımı uyarılama sonrası aşaması, KKP alanının üzerine en az çalışılan ve akademik anlamda ürünlerin yeni yeni ortaya koyulduğu bir çalışma alanıdır (Huang & Yasuda, 2015, s. 21). KKP yazılım uyarlamaları belirli bir başlangıç ve bitiş tarihi olan projeler değildir. KKP yazılımlarının yaşam süreci, yazılımın işletmeye uyarılmasından sonra başlar ve işletmeye asıl getirileri de ancak bu kritik safhada ölçülebilir. Caldwell (1998) tarafından yapılan bir çalışmada KKP yazılımının işletmeye olası getirilerinin, uyarılama sonrasında ancak 1 ila 3 yıl içerisinde gerçekleşebileceği belirtilmiştir. Tüm bunlarla beraber, KKP yazılımı uyarılama sonrası işletmede yaşanan sorunlar ve yazılımın işletme performansına etkisi bu grup başlığı altında yer alan diğer konulardır.

KKP Yazılımı ve Yapay Zekâ

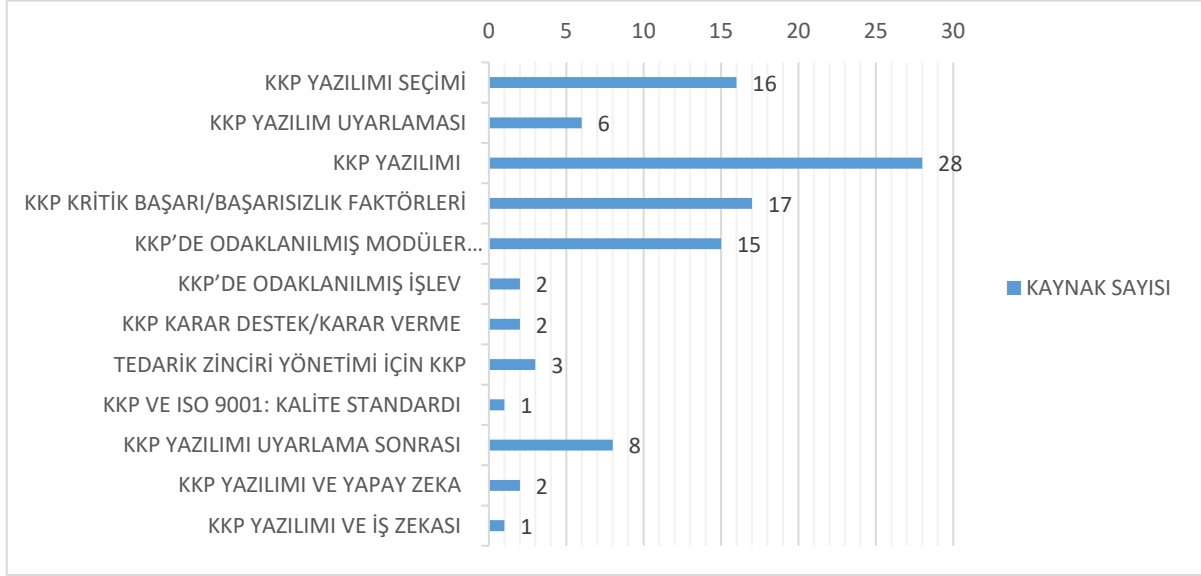
2000’li yıllardan itibaren kullanımı artan yapay zekâ uygulamaları, teknolojik gelişmelere paralel olarak yaygınlık kazanmaya başlamıştır (Taş & Mert, 2019, s. 66). Bu grup başlığı altında yer alan makalelerde, KKP yazılımlarının geliştirilmesi ve düzenli olarak denetlenmesi için yapay zekâ uygulamalarının gerekliliği işlenmektedir. Ayrıca, KKP problemlerinin yapay sinir ağları ile ele alınması da bu kapsamda ele alınmıştır.

KKP Yazılımı ve İş Zekâsı

İş Zekâsı, kullanım türüne bağlı elde edilmiş fakat işlememiş ham verilerin analiz edilmesi yani gerekirse verilerin bir süzgeçten geçirilmesi ve yine gerekli bulunursa belirli eklemeler yapılması için kullanılan yazılım uygulamalarının tümünü kapsayan bir ifadedir. İş zekâsı kavramını ele alan bu grup, iş analizi ve büyük verilerin KKP yazılımları üzerindeki etkisini hedef almaktadır (Ayvaz, 2017, s. 9).

KKP alanında yazılan akademik makalelerin konu gruplarına göre dağılım düzeyleri Şekil 7’de gösterilmektedir. Şekil 7’ye bakıldığında; Soru 7 “KKP alanında yazılan makalelerin konu gruplarına göre dağılım düzeyi nedir?” yanıtlanmış olacaktır.

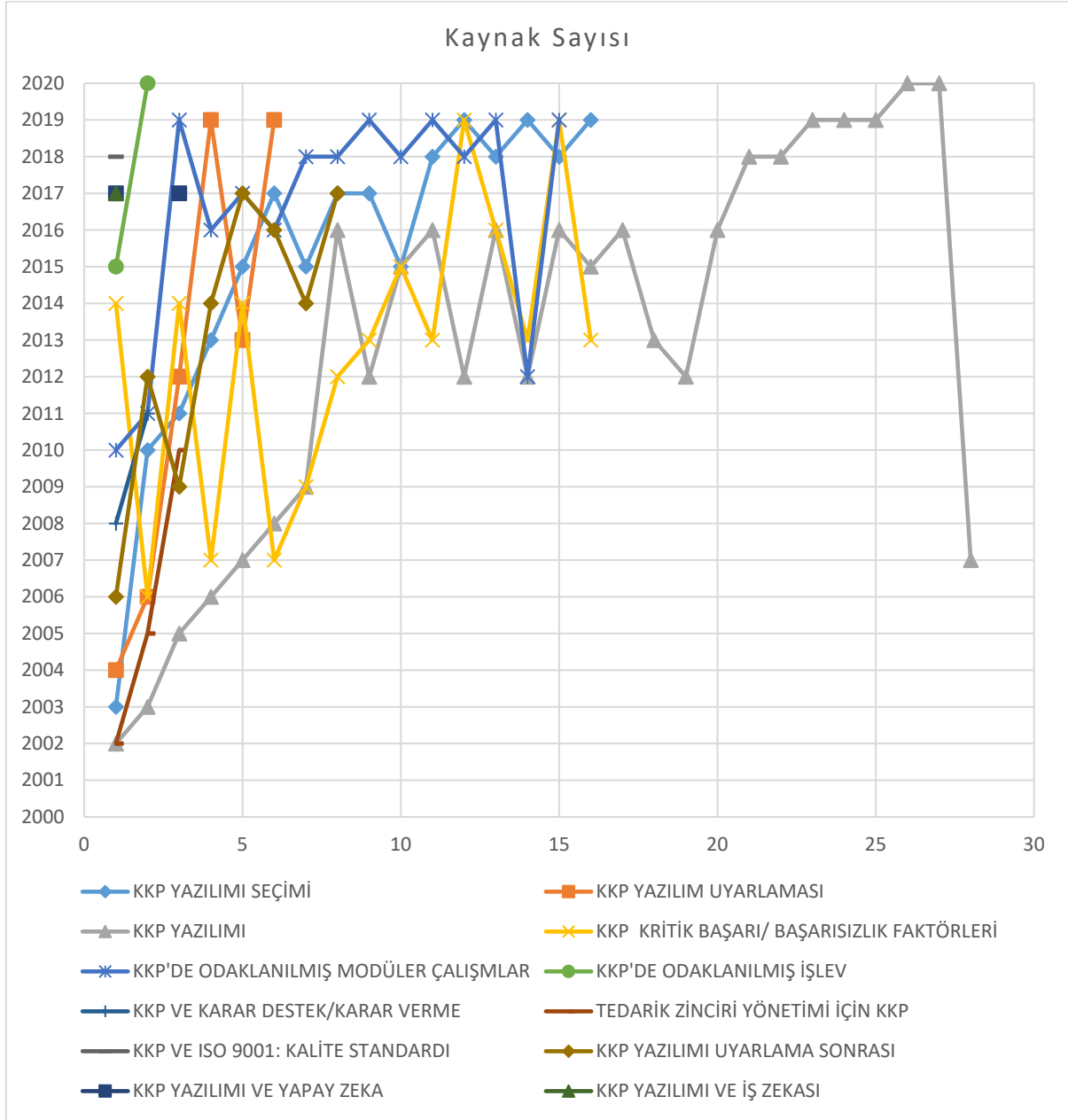
Şekil 7: Makalelerin Konu Gruplarına Göre Dağılım Düzeyleri



Şekil 7 incelendiğinde, KKP alanında yazılan 101 adet makalenin konularına göre dağılım düzeyleri görülmektedir. Diğer değişkenlere göre 28 adet makale sayısı ile dikkat çeken “KKP Yazılımı” en çok işlenen konu olarak ilk sırada konumlanmıştır. İkinci, üçüncü ve dördüncü sırada sırasıyla yer alan; “KKP Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri”, “KKP Yazılım Seçimi” ve “KKK’de Odaklanılmış Modüler Çalışmalar” 17, 16 ve 15 adet makale sayıları ile birbirlerine çok yakın değerler almışlardır. Makalelerdeki yeni konu başlıkları olan “KKP Yazılımı Uyarlama Sonrası”, “KKP Yazılımı ve Yapay Zekâ” ve “KKP Yazılımı ve İş Zekâsı” konuları diğer konu başlıklarına göre daha güncel konulardır. Bu başlıklar arasından ise “KKP Yazılımı Uyarlama Sonrası” konusu 8 adet makale sayısı ile en çok işlenen konular arasında beşinci sırada yer almaktadır.

Şekil 8’de yer alan istatistiklere bakıldığında; Soru 8 “KKP alanında yazılan makalelerin konu gruplarının yıllara göre dağılım düzeyi nedir?” yanıtlanmış olacaktır.

Şekil 8: Makale Konu Gruplarının Yıllara Göre Dağılım Düzeyleri



Şekil 8 incelendiğinde, 20 yıl içinde en fazla dağılım gösteren konu “KKP Yazılımı” konusu olmuştur. İkinci sırada “KKP Yazılımı Seçimi” konusu yer alırken, üçüncü sırayı “KKP Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri” konusu takip etmiştir. Yıl bazındaki konu çeşitliliğine bakıldığında ise 2012,2017 ve 2019 yılları 5 farklı konu başlığı barındırmaktadır. 2004 yılı tek bir konu içermesi bakımından çeşitliliğin en az olduğu yıl olmuştur.

5. Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de KKP alanında 2000 ve 2020 (Mayıs) tarihleri arasında yazılan tüm akademik tez ve makalelerin bibliyometrik analizine girişen bu çalışma, kaynakların betimsel özelliklerine: Kaynakların tamamlandıkları üniversitelere ve yayımlandıkları dergilere göre dağılımı, kaynakların yıllara göre dağılımı, konu ve konu gruplarının yıllara göre dağılımına ilişkin bulguları içermektedir. Bu doğrultuda, KKP alanına yönelik mevcut üretim hacmini değerlendirmeye ilişkin ülkemizde yapılan ilk bibliyometrik çalışma olduğu düşünülmektedir. Çalışma kapsamında elde edilen bulgular alanının entelektüel birikiminin değerlendirilmesi, çalışılan konularda tekrara düşmenin önüne geçilmesi ve gelecek araştırma alanlarının yaratılması açısından önem taşımaktadır.

Gerçekleştirilen analiz sonucunda elde edilen bulgular, Türkiye’de KKP alanında en çok tez tamamlayan üniversite, 21 yüksek lisans 1 doktora tezi olmak üzere İstanbul Teknik Üniversitesi olmuştur. Tezlerin büyük çoğunluğu 2019 (18 adet) yılı içerisinde tamamlanmış, ikinci sırayı 2007 (15 adet) yılı takip etmiştir. Yüksek lisans seviyesinde yazılan tezlerin (121) doktora tez sayısından (20) belirgin bir şekilde yüksek olduğu görölmüştür. Tezlerde en sık işlenen konular “KKP ve Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri” ve “KKP Yazılımı” konuları olmuştur. Yıllara göre en çok dağılım gösteren konular ise “KKP ve Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri” ve “KKP’ de Odaklanılmış Modüler Çalışmalar” konuları olmuştur.

Öte yandan incelemeye alınan 101 makale 73 dergi tarafından yayınlanmış, en fazla makale yayımlayan dergiler ise 4 adet makale sayısı ile “Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi”, “Muhasebe ve Finansman Dergisi” ve “Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi” olmuştur. Makalelerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde, en verimli yıl 15 adet makale sayısı ile 2019 yılı olmuştur. Çalışmanın yaklaşık 20 yıllık zaman süreci içerisinde, dergilerin üretim seyrinin 2012 yılından artış göstermeye başladığı görölmüştür. Makalelerin konu gruplarına göre dağılımında; “KKP Yazılımı” konusu (28 adet) öne çıkmış, ikinci sırayı (17 adet) “KKP ve Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri” takip etmiştir. Konu gruplarının yıllara göre en çok dağılım gösteren “KKP Yazılımı” ve “KKP Yazılım Seçimi” konuları olmuştur.

Tez ve makalelerin aynı çalışma içerisinde incelemeye alınması, kısmen heterojen bir ortam yaratmıştır. Kaynaklar ortak konu grup başlığı altında ele alınmış, tezler mevcut konuları geniş açılımlı olarak ele alırken, makaleler konuları daha özelleştirerek ele almıştır. Ayrıca makalelerde daha güncel konular ile ilgilenilmiştir. Çalışmada 2020 yılına tam bir bakış sağlanamadığı için net bir yorum yapılamamış ancak genel tabloda kaynak sayısının artarak devam etmesi, gelecek yıllar içerisinde de artacağı öngörüsünü desteklemiştir.

Çalışma kapsamında elde edilen bulgular ışığında sonuçlar uluslararası literatür ile kıyaslandığında, “KKP ve Kritik Başarı/Başarısızlık Faktörleri” konusunun, gerek uluslararası gerekse de ulusal literatürde en çok çalışılan konu olduğu söylenebilmektedir. KKP yazılım uyarlamalarının popölerliği sebebi ile kullanım alanının genişlemesi, KKP yazılımlarını büyük ölçekli işletmelerden KOBİ’lere taşımış ve bu süreçte akademiye olduğu gibi yansımıştır. Bununla birlikte, hem uluslararası hem de ulusal literatürde KKP yazılımı ve KOBİ’leri ele alan çalışmaların çokluğu dikkat çekmiştir. Bir diğer üzerinde durulan konu, KKP yaşam döngüsünün evreleri olmuştur. Bu evreler arasında “KKP Yazılımı Seçimi” ve “KKP Uyarlama” konuları hem uluslararası hem de ulusal literatürde epey çalışılmıştır. Diğer yandan uluslararası çalışmalarda, “KKP Uyarlama Sonrası” evresi hakkında yazılan kaynakların henüz başlangıç aşamasında olduğu ve geliştirilmesinin gerekliliği belirtilmiştir. Ulusal literatürde ise özellikle makalelerde “KKP Uyarlama Sonrası” safhanın üzerinde sıklıkla durulduğu görölmüştür.

Değinilmesi gereken bir diğer önemli husus KKP alanındaki akademik çalışmaların KOBİ’lere yönelimidir. KOBİ’lere yönelik akademik ürünlerin artış gösterdiği yıl 2007 olarak saptanmıştır. Bunun önemli bir sebebi olarak KKP tedarikçisi firmaların KOBİ’lere uygun yazılım geliştirmeleri söylenebilir. KOBİ’lerin KKP yazılımını deneyimleme ve ondan fayda sağlama isteği ile birlikte, bu çerçevede akademik ürünler de ortaya konmaya başlanmıştır. Bu ürünlerin (tez, makale) genel teması: KKP yazılım seçimi, modüler çalışmalar, kritik başarı faktörleri, yazılım uyarlaması gibi konuların teorik olarak ele alındığı bir yapıyı içermektedir. Ancak KOBİ’lerin KKP yazılımı ile ilişkisini ortaya koyan çok az deneysel çalışmaya rastlanılmıştır. TÜİK 2019 verilerine göre, KOBİ’lerin Türk Ticari hayatındaki varlığı %98.8 gibi önemli bir oranı göstermektedir. Bu oran KOBİ’lerin gerçek ortamında ve kendi terimleri ile incelenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu odaktaki akademik kitlenin/üniversitelerin KOBİ’lere yönelik olan vaka çalışmalarının sınırlı sayıda/yetersiz olması, yeni çalışmaların gerekliliğini işaret etmektedir. Dolayısıyla bu yönde yapılacak olan vaka çalışmaları, hem sanayi de hem de akademik alan da önemli bir boşluğu dolduracaktır.

Sonuç itibarı ile herhangi bir alana yönelik yapılan bu tür bibliyometrik çalışmalar, alana geniş bir bakış sağlar. Bu çalışmanın yapılması ise Türkiye’deki KKP alanına yönelik üretilen kaynakların davranış analizinin ve genel profilinin çıkarılmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, çalışma sonuçlarının gelecek araştırmacılara fikir vermesi ve çalışmalarını şekillendirilmesi adına bilimsel iletişime hizmet edeceği düşünölmektedir. Araştırmacılar, bu çalışmanın sonuçlarından faydalanarak en az çalışılan konuları geliştirme hedefi edinebilir. Çalışmanın kısıtlarını da dikkate alarak, anahtar kelime sayısını ve araştırma yaptıkları veri tabanı sayısını arttırarak, daha fazla kaynağa ulaşabilirler. KKP yazılımlarının işletme ile ilişkisini gerçek bağlamında ele alabilir, bu sayede KKP alanının büyük resmine daha da yakınlalaşabilirler.

KAYNAKÇA

- ALİ , M., & MILLER, L. (2017). ERP System Implementation in Large Enterprises - A Systematic Literature Review. *Journal of Enterprise Information Management*, 666-692.
- ATASEVER, A. (2011, Haziran). Orta Ölçekli Bir Firmada Kurumsal Kaynak Planlama (Erp) Uyarlama Çalışması Ve Bir Üretim Çizelgeleme. İstanbul , Türkiye: İstanbul Teknik Üniversitesi .
- AYVAZ, E. (2017). Stratejik Maliyet Yönetimi ve İş Zekâsı. *AJIT-e: Online Academic Journal of Information Technology*, 7-26.
- BASAR, R., & ARSLAN , H. (2017). Kurumsal Kaynak Planlaması (Erp) Yazılımının En Uygun Uzlaşık Çözüm (Vikor) İle Seçimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1069.
- BASOĞLU, N., DAİM, T., & KERİMOĞLU , O. (2007). Organizational adoption of enterprise resource planning systems: A conceptual framework. *The Journal of High Technology Management Research*, 73-97.
- BAYRAKTAR, E., & EFE, M. (2006). Kurumsal Kaynak Planlaması (Erp) Kurulum Süreci: Kritik Başarı Faktörleri. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 91-109.
- BOLATAN, G. İ. (2019). Kurumsal Kaynak Planlaması Uygulaması Performansına Etki Eden Faktörler. *Balkan Sosyal Bilimler Dergisi*, 103-112.
- CALDWELL, B. (1998). New IT Agenda. *InformationWeek*, 30.
- ÇAKIR, B. Ö., & BEDÜK, A. (2013). Çalışanların Kurumsal Kaynak Planlaması (ERP) Değerlendirmeleri ve Kurumsallaşma Algıları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 81-91.
- ÇETİNOĞLU, T., KURNAZ, N., & ŞEN , Y. (2011). Kurumsal Kaynak Planlaması: Yönetmel Karar Verme Açısından Cp Group Uygulaması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 141-154.
- DAVENPORT, T. (1998). Putting the Enterprise into the Enterprise System. *Harvard Business Review*, 121-131.
- DÜZAKIN, E., & SEVİNÇ, S. (2002). Türkiye'deki Üretim İşletmelerinde Kurumsal Kaynak Planlaması (Erp) Sisteminin Yeri. *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi*.
- ELLEGAARD, O., & WALLİN, J. A. (2015). The bibliometric analysis of scholarly production: How great is the impact? *University of Southern Denmark/ Springer; Akadémiai Kiadó, cilt. 105 (3)*.
- ERKAYMAN, B., KHORSHİDİ, M., & USANMAZ, B. (2018). An Integrated Fuzzy Approach For Erp Deployment Strategy Selection Under Conflicting Criteria. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 807-823.
- ESTEVEZ, J., & BOHORQUEZ, V. (2007). An Updated Erp Systems Annotated Bibliography: 2001-2005. *Communications of the Association for Information Systems*.
- ESTEVEZ, J., & PASTOR, J. (2001). Enterprise Resource Planning Systems Research: An Annotated Bibliography. *AIS Journals*, 1-51.
- HOOD, W. W., & WILSON, C. S. (2001). The literature of bibliometrics, scientometrics, and informetrics. 291-314. Sydney (Australia): Jointly published by Akadémiai Kiadó, Budapest Scientometrics, and Kluwer Academic Publishers, Dordrecht.
- HUANG, T., & YASUDA, K. (2015). Comprehensive review of literature survey articles on ERP. *Business Process Management Journal*, 2-32.
- İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ. (2020, Eylül 16). *İtü Endüstri Mühendisliği Tarihçe* . İtü Endüstri Mühendisliği: <https://www.end.itu.edu.tr/hakkimizda> adresinden alındı

- KANT, B., & ODABAŞ, M. S. (2019). Erp Sistemlerinin Farklı Uygulama Alanlarında Kullanımının Kronolojik İncelemesi. *Black Sea Journal of Engineering and Science*, 106-111.
- KAYHAN, N. (2006). Implementation Of Iso 9001:2000 Quality Management System In Software Companies. İstanbul, Türkiye : Marmara Üniversitesi .
- KEÇEK, G., & YILDIRIM, E. (2010). Kurumsal Kaynak Planlama (Erp) Sisteminin Analitik Hiyerarşi Süreci (Ahp) İle Seçimi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 193-211.
- KEÇEK, G., & YILDIRIM, E. (2013). Kurumsal Kaynak Planlaması (Erp) Ve İşletme Açısından Önemi. *Elektronik sosyal Bilimler Dergisi*, 240-258.
- MOON, Y. B. (2007). Enterprise Resource Planning (ERP): a review of the literature. *Int. J. Management and Enterprise Development*, 235-264.
- ÖZDEMİR, A. İ., & DOĞAN, Ö. (2010). Tedarik Zinciri Entegrasyonu Ve Bilgi Teknolojileri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19-41.
- ÖZDEMİR, B., & KEÇECİ, B. (2017). OSSA Gurubu Üyesi Bir Tasarım Firmasında Kalite Süreçleri Dikkate Alınarak ERP Yazılımı Seçimi. *Makina Tasarım Ve İmalat Dergisi*, 47-57.
- POLAT, F. K. (2013). Erp Sistemleri Ve Raporlama Teknikleri. 1-102. İstanbul, Türkiye: Haliç Üniversitesi.
- SCHLICHTER, B. R., & KRAEMMERGAARD, P. (2010). A comprehensive literature review of the ERP research field over a decade. *Journal of Enterprise Information Management*, 486-520.
- SERENKO, A. (2013). Meta-analysis of scientometric research of knowledge management: discovering the identity of the discipline. *Journal of Knowledge Management*, 773-812.
- SLOOTEN, K., & YAP, L. (1999). Implementing ERP Information Systems using SAP. *Americas Conference on Information Systems (AMCIS)* (s. 225-228). Aralık: Association for Information Systems AIS Electronic Library (AISeL).
- SULJIC, M., & OSMANBEGOVIC, E. (2007). Erp System In Digital Environment: A Comprehensive Bibliography Review Of Theliterature In Period 2010-2015. *International Conference on Economic and Social Studies*. Republic of Bosnia: University in Tuzla.
- SUMNER, M. (2013). *Kurumsal Kaynak Planlaması*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.
- ŞAKAR, G. D., & CERİT, A. G. (2013). Uluslararası Alan İndekslerinde Türkiye Pazarlama Yazını: Bibliyometrik Analizler ve Nitel Bir Araştırma. *Atatürk Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 37-62.
- TAŞ, O., & MERT, H. (2019). An Application Of Artificial Intelligence On Auditing. *Global Business Research Congress (GBRC - 2019)* (s. 65-68). İstanbul: PressAcademia Procedia.
- YILMAZ, M. (2019). Bibliyometriye Eleştirel Bir Bakış. *Türk Kütüphaneciliği*, 43-49.